

Basisschool van West-Graftdijk heeft alles omgegooid

Een kijkje in een gemengde klas.

Een gebrek aan mankrachten en middelen. Het onderwijs moest anders op de Openbare basisschool Vinckhuysenschool. Het 'flexplekkenonderwijs' is geboren in West-Graftdijk.

Bevrijd van vaste schoolbank

Dominic Schijven

West-Graftdijk ★ De schoolbel gaat. Stooten scholieren verspreiden zich anarchistisch door het gebouw. Een groepvijver neemt plaats naast een groepachter. Een groepvierer wordt omringd door spelende kleuters. Een andere vierer doet een koptelefoon met grote oranje oorkappen op en neemt plaats in de stiltehoek. Openbare basisschool Vinckhuysenschool aan de Kanaaldijk in West-Graftdijk heeft zich ontdaan van de ketens van vaste lokalen, vaste zitplaatsen, vaste groepen en scheidende muren.

De school is op de schop gegaan en hanteert sinds dit jaar een splinter-nieuwe onderwijsvorm. Een soort 'flexplekkenonderwijs' met gemengde groepen, mini-lesjes, een open interieur en een docent die langs de leerlingen zweeft. De Vinckhuysenschool moest het anders doen. Landelijk stijgt de werkdruk onder leerkrachten, de kleine West-Graftdijker school kampt met beperkt personeel en middelen en is gekrompen de laatste jaren. De school heeft nu vijftig leerlingen, in 2012 waren dat er nog tachtig. Het leerlingenaantal lijkt zich nu te stabiliseren, maar er zat een jaar bij waarbij er

één leerling bij kwam en tien eraf gingen. Het dorp kent geen nieuwbouw en weinig kinderen. Directeur Brigitta Hendriks is een van de architecten van de nieuwe methode. De andere architect is onderwijsbureau KPC groep. Samen sleutelden ze. „Het uitgangspunt is veel vrijheid en zelfstandigheid, maar binnen bepaalde kaders”, legt Hendriks uit.

Mengelmoes

Het is een mengelmoesje met elementen van andere typen onderwijs. Zo zit het zogenaamde 'unitonderwijs' erin. Bij dat type onderwijs wordt uitgegaan van groepen met verschillende leeftijden verdeeld op basis van niveau. Er zit ook de keuzevrijheid van het Dalton in met weektaken. Het onderwijs is losgekoppeld van ouderwetse stramien zoals van negen uur tot tien uur rekenen en van half elf tot half twaalf taalles. Er zijn wel vaste instructiemomenten van zo'n vijftien minuten. Leerlingen van verschillende leeftijden schuiven daarvoor aan. Het bespaart op mankrachten en tijd. „Een leerkracht wil nog wel eens uitweiden”, licht Hendriks toe. Een scholier kan deels zelf bepalen of-ie aanschuift. Als hij of zij constateert dat hij de stof al beheerst,

kan hij iets anders doen. De leerkracht houdt wel in de gaten of de leerling de eigen capaciteiten juist inschat. „Een leerkracht kan bijvoorbeeld zeggen: 'sluit toch maar even aan'. Soms zegt de leerkracht juist: 'dit begrijp je wel'”. Het bespaart op dubbel lesgeven. De docent geeft een les voor een groep leerlingen van alle leeftijden, hij hoeft dezelfde les niet nog twee keer te recyclen voor andere groepen. „Dat betekent overigens niet dat alle leerlingen op hetzelfde niveau les krijgen. Er wordt van oudere leerlingen meer verwacht in de aansluitende opdracht.”

De leerlingen hebben geen vaste plek.

Nick en Simeon krijgen hulp van onderwijsassistent Jessy Pasteuning. Fabian slijpt de punt van z'n potlood.

FOTO'S JIFOTO.NL / JAN JONG

De leraar is meer een begeleider of een coach. „Niet alleen een kennisbron.” Leerlingen van verschillende leeftijden zitten door elkaar. Er is nog wel een scheiding tussen de groepen en tot en met vier met die van vijf tot en met acht. Het verschil tussen een kleuter en een groepachter is wel érg groot.

Sociaal

In het verleden hadden kinderen die een klas konden overslaan het sociaal nog wel eens moeilijk. De aansluiting met de nieuwe groep bleek niet vanzelfsprekend. Dit

probleem wordt nu op twee manieren ondervangen. De leerling is het al gewend om met oudere en jongere scholieren om te gaan. En als de bolleboos de aansluiting niet vindt, kan hij nu gemakkelijk nog bij z'n oude klasgenoten en leeftijdsgenoten zitten. Het omtoveren van de school had een aanloop van twee jaar, zegt Hendriks. „Het begon met oriënteren. We zijn bijvoorbeeld gaan kijken in Friesland. We hebben gezocht naar kleine scholen met beperkte middelen. Vorig jaar zijn we gaan proeftuinen. We zijn gaan oefenen met gemengde klassen en

we hebben de school verbouwd. De hokkige bouw maakte het systeem eerst onmogelijk. De muren hebben we doorbroken.” Er zijn nog wel kinderziekten. „Roostertechnisch. We zijn nog steeds de personeelssamenstelling aan het uitvogelen. Zo heeft groep drie toch vaak meer instructie nodig dan andere groepen. Daar moeten handen voor vrij zijn. Het gevolg is dat er meer op de schouders komt van de onderwijsassistent.” Een school 'mag zomaar' de boel omgooien, geeft ze aan. „De inspectie heeft geen stem zolang de

kinderen doorstromen op het juiste niveau.” Volgens Hendriks is haar systeem wel bij grote scholen te implementeren, maar voor kleine scholen is de noodzaak groter. Die hebben weinig bewegingsruimte en zijn kwetsbaarder. Het uitvallen van een leerkracht is gemakkelijker op te vangen bij een grote school. Ze hoopt dat haar school model kan staan. Maar de boodschap is niet zozeer dat scholen haar systeem moeten adopteren. Het gaat haar er meer om dat een school moet durven het onderwijs aan te passen naar de wensen van de eigen omgeving.

Directeur Brigitta Hendriks besloot dat het anders moest.

Overall is er een werkplek te vinden.

De leeftijden lopen door elkaar heen.